

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa Z. K.
przeciwko [...] Przedsiębiorstwu [...] Spółka z o.o. w J.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 sierpnia 2013 r.,
na skutek skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w J.
z dnia 26 października 2012 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. wyrokiem z dnia 26 października 2012 r. oddalił apelację powoda Z. K. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 25 kwietnia 2012 r., mocą którego oddalono powództwo Z. K. przeciwko [...] Przedsiębiorstwu [...] Sp. z o.o. w J. o przywrócenie do pracy i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

W uzasadnieniu wskazano, iż powód Z. K. był zatrudniony u strony pozwanej w [...] Przedsiębiorstwie [...] Sp. z o.o. w J. na stanowisku bitumiarza od 30 września 2009 r. W dniach od 19 listopada 2010 r. do 30 listopada 2010 r.,

od 21 marca 2011 r. do 26 marca 2011 r., od 27 marca 2011 r. r. do 31.03.2011 r., od 18 kwietnia 2011 r. do 30 kwietnia 2011 r. i od 1 maja 2011 r. do 5 czerwca 2011 r. powód przebywał na zwolnieniach lekarskich. Trzykrotna kontrola wykorzystania zwolnienia lekarskiego przeprowadzona w dniach 20 kwietnia 2011 r., 20 kwietnia 2011 r. i 28 kwietnia 2011 r. nie zastała powoda w domu. Przed przejściem na zwolnienie chorobowe powód bezskutecznie ubiegał się o udzielenie mu urlopu bezpłatnego. Przełożony G. X. pozytywnie oceniał pracę powoda. Stwierdził jednak, że ze względu na niewielką liczbę pracowników każda nieobecność dezorganizuje pracę. Pismem z dnia 6 czerwca 2011 r. pozwany wypowiedział łączącą strony umowę o pracę, wskazując jako przyczynę wypowiedzenia powtarzające się nieobecności w pracy implikujące dezorganizację pracy, a nadto dążenie pracodawcy do zagwarantowania lepszej realizacji powierzonych zadań. Powód wniósł o przywrócenie do pracy. Według Sądu I instancji, pracodawca ma prawo doboru takich pracowników, którzy będą w satysfakcjonujący go sposób wykonywali obowiązki pracownicze.

Sąd drugiej instancji zważył, że wypowiedzenie umowy o pracę jest zwykłym trybem jej rozwiązania, a wskazana przyczyna nie musi być szczególnie doniosła. Niezwykle istotnym jest jednak, aby podstawa wypowiedzenia wyrażona w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę była prawdziwa, konkretna i rzeczywista. Zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie strona pozwana wykazała prawdziwość i zasadność podanej przyczyny wypowiedzenia łączącej strony umowy o pracę. Pracodawca jest bowiem uprawniony do doboru odpowiednich pracowników, czyli takich, którzy zapewniają właściwą realizację zadań zakładu pracy, mając przy tym na względzie m.in. dyspozycyjność pracownika, którą należy rozumieć przez obecność pracownika w pracy w czasie na nią przeznaczonym. W ocenie Sądu Okręgowego, w sposób realny została przedstawiona dezorganizacja pracy w Spółce w czasie nieobecności pracownika. Wprawdzie powód cieszył się dobrą opinią u przełożonego, niemniej zeznania świadków dowodzą, że nieobecność powoda w zakładzie komplikowały zapewnienie efektywności pracy przedsiębiorstwa. Mając powyższe na uwadze Sąd drugiej instancji oddalił. Apelację powoda od wyroku pierwszoinstancyjnego.

Od powyższego orzeczenia powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenia prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. oraz art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. przez ich niewłaściwe zastosowanie, a nadto naruszenia przepisów prawa procesowego, tj.: art. 232 k.p.c., art. 233 k.p.c. i art. 98 k.p.c., mające istotny wpływ na wynik sprawy.

Skarżący wskazał na niezgodność zaskarżonego wyroku z art. 6 k.c., art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. oraz art. 98, art. 232 i art. 233 k.p.c. Uprawdopodobniając wyrządzenie szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku podniósł, że został narażony na utratę możliwości uzyskania stosownego odszkodowania za wadliwe rozwiązanie stosunku pracy. Skarżący stwierdził nadto, iż wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że z samego faktu zatrudnienia powoda na stanowisku bitumiarza w firmie, która w tamtym czasie zatrudniała przeciętnie od kilkunastu do kilkudziesięciu osób na takim stanowisku, nie można wyprowadzać wniosku, iż okresowe usprawiedliwione nieobecności powoda w pracy mogą mieć wpływ na terminowe wykonanie robót przez pozwanego. Skarżący zwrócił uwagę, że w trakcie korzystania przez powoda z zwolnień lekarskich także inni pracownicy pozwanej zajmujący to same stanowisko lub nawet pełniący funkcję nadzorcze również przebywali na zwolnieniach lekarskich i pozwany w stosunku do nich nie podjął działań zamierzających z zakończenia stosunku pracy. Ponadto to na pracodawcy ciąży bezwzględny obowiązek organizowania pracy i zabezpieczania prawidłowości wykonywanych robót. W żadnym wypadku za proces organizacji pracy nie może odpowiadać pracownik. W ocenie skarżącego, udzielane powodowi zwolnienia lekarskie okazały się z medycznego punktu widzenia uzasadnione. Z treści zwolnień lekarskich dołączonych do akt sprawy nie wynika, aby po ich udzieleniu powód był zobowiązany do przebywania w domu. Biorąc powyższe pod uwagę, za całkowicie dowolne oraz odbiegające od zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego należy uznać rozważania Sądu Rejonowego na temat sposobu korzystania przez powoda ze zwolnień chorobowych, które legły u podstaw wydanego rozstrzygnięcia. Uznanie za zasadne podstawy wypowiedzenia

stosunku pracy powoda na podstawie nielegalnie przeprowadzonych przez pracodawcę „kontroli” oraz insynuacji o rzekomym wyjeździe powoda za granicę „w celach zarobkowych” w sposób rażąco narusza art. 233 § 1 k.p.c. Nadto skoro pozwany miał pewność co do przebywania powoda za granicą i kontaktowania się z nim w tamtym czasie, mógł przedstawić posiadany przez siebie biling potwierdzający, iż telefon, z którego dzwonił pozwany, łączył się z niemieckim operatorem sieci. Uchybienie przez pozwanego obowiązkom wynikającym z art. 6 k.c. nie może pociągać za sobą jakiegokolwiek odpowiedzialności po stronie powoda, a zwłaszcza skutkującej oddaleniem powództwa.

W odpowiedzi pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została wprowadzona do Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98). Uzasadnienia dla ustanowienia tej instytucji należy poszukiwać na gruncie unormowań art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 417-417² i art. 421 k.c. W art. 417¹ § 2 k.c. przyjęto bowiem, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, można żądać jej naprawienia po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest jednym z takich „właściwych postępowań”, o jakim stanowi art. 417¹ § 2 k.c. Jest to specjalny środek prawny, umiejscowiony w Kodeksie postępowania cywilnego wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Skarga kwalifikowana jest jako samodzielny, autonomiczny sposób badania legalności działalności jurysdykcyjnej sądów powszechnych, służący osobie zamierzającej dochodzić od państwa wynagrodzenia szkody wyrządzonej działaniami władzy publicznej, o której mowa w art. 77 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje – co do zasady – od prawomocnego

orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy na skutek jego wydania stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie była i nie jest możliwa.

W myśl art. 424⁴ k.p.c. skargę można opierać na podstawie naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność orzeczenia z prawem. W kontekście tegoż unormowania centralnym pojęciem omawianej instytucji jest więc wspomniana niezgodność orzeczenia z prawem. W judykaturze podkreśla się, że uznanie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia to nie tylko stwierdzenie jego obiektywnej bezprawności. Stwierdzenie tej bezprawności nie może nastąpić bez sięgnięcia do istoty władzy sądowniczej, czyli orzekania przez sędziego w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, jednak zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, lecz także „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Obowiązujące prawo to zaś nie tylko tekst normatywny, ale również jego wykładnia, bo w istocie każdy przepis podlega wykładni. Można zatem przyjąć, że obowiązujące, respektowane powszechnie prawo zostaje ukształtowane w wyniku wykładni. Jest to proces użyteczny, funkcjonujący w warunkach konfrontacji poglądów i ważenia argumentów. Tak kształtuje się też orzecznictwo sądowe, mające umocowanie w niezawisłości sędziowskiej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2006 r., I BP 1/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 216 i z dnia 15 listopada 2006 r., I BP 12/06, OSNP 2008 nr 1-2, poz. 3). W wyroku z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 (OSNC 2007 nr 2, poz. 35) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „sędzia poruszający się na obszarze przyznanej mu swobody i nieprzekraczający jej granic, pozostający w zgodzie z własnym sumieniem, jak też prawidłowo dobierający standardy orzeczenia, działa w ramach porządku prawnego nawet wtedy, gdy wydane przez niego orzeczenie – ocenione a posteriori – jest obiektywnie niezgodne z prawem”. Niezgodność z prawem, rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Traktowanie jako niezgodnego z prawem w rozumieniu art. 424⁴ k.p.c. każdego orzeczenia sądowego ocenionego jako wadliwe

niesie zagrożenia dla porządku prawnego, stabilności obrotu prawnego, swobody sądu w stosowaniu prawa. Już w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00 (OTK-A 2001 nr 8, poz. 256) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że stan prawny wynikający z wykładni art. 77 ust. 1 Konstytucji nie może być interpretowany jako stworzenie podstawy prawnej do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego wadliwego orzeczenia sądowego. Podobnie za niezgodne z prawem w ujęciu art. 424⁴ k.p.c. a przez to implikujące obowiązek naprawienia przez Skarb Państwa wyrządzonej szkody, uważa się orzeczenie krzywdzące stronę przez rozstrzygnięcie sprzeczne z rozumianym jednoznacznie przepisem prawa regulującym określone uprawnienie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r., II BP 3/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 323; z dnia 18 stycznia 2006 r., II BP 1/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 351; z dnia 10 maja 2006 r., III BP 2/06, OSNP 2007 nr 9-10, poz. 127 i z dnia 18 maja 2007 r., I BU 13/06, OSNP 2008 nr 13-14, poz. 201) lub orzeczenie wydane w następstwie oczywistych błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007 nr 1, poz. 17). Nie jest natomiast niezgodne z prawem orzeczenie oparte na wyborze jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, w szczególności gdy są to przepisy nowe, niejasne, rzadko stosowane, nieskonfrontowane z realiami i potrzebami życia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1991 r., III ARN 32/91, PKG 1992 nr 2-3, s. 59; z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 9 lipca 2003 r. IV CKN 357/01, Lex Polonica nr 402250, z dnia 21 marca 2006 r., V CNP 68/05, niepublikowany; z dnia 9 lutego 2007 r., I BP 15/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 92 i z dnia 6 czerwca 2007 r., II BP 16/05, OSNP 2008 nr 15-16, poz. 215).

Ponadto podkreślić należy, iż - jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 lutego 2009 r. (I BP 20/08, LEX nr 746164) - orzeczenie niezgodne z prawem – w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. to orzeczenie nie tylko naruszające prawo, ale orzeczenie, które jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej

analizy prawniczej. A zatem stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia to nie tylko stwierdzenie jego obiektywnej bezprawności, lecz dodatkowo konieczność dokonania oceny, że orzeczenie to jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 lipca 2006 r., I BP 1/06).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy należy stwierdzić, że w uzasadnieniu skargi nie przedstawiono żadnego wyводу juredycznego, z którego wynikałoby, na czym polega dokonanie przez Sąd Okręgowy rażąco błędnej wykładni i zastosowania przepisów prawa materialnego, z którymi przedmiotowy wyrok jest rzekomo niezgodny. Skarżący skupił się na kwestionowaniu ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy orzekające w sprawie. Tymczasem w świetle art. 424⁴ k.p.c. tego rodzaju zarzuty nie mogą stanowić podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku i prowadzić do jej uwzględnienia. W sytuacji, gdy z bezpośredniego oglądu sprawy wynika, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia byłaby oddalona, trzeba przyjąć, iż jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu 424⁹ k.p.c.

Z tych względów na zasadzie art. 424⁹ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.